

Report

GŁOS MŁODYCH LUDZI W IRLANDII

Konwencja o prawach dziecka jasno stanowi, że dzieci mają prawo do wyrażania swojego zdania (Artykuł 12 Konwencji stanowi o prawie każdego dziecka do formułowania opinii oraz swobodnego wyrażania sądów we wszystkich kwestiach, które mogą je dotyczyć.).

Zdanie to powinno być wysłuchane i brane pod uwagę przez dorosłych, którzy decydują o dzieciach. Niestety nie zawsze jest to respektowane. Brakuje też dobrych przykładów jak dzieci mogą uczestniczyć w procesie współdecydowania o ważnych z ich perspektywy sprawach. Bardzo często zdanie najmłodszych jest pomijane tylko dlatego, że dorośli są przekonani, iż dzieci nie będą w stanie wyrazić swojej opinii na jakiś temat, bądź zwyczajnie nie interesują ich te zagadnienia. W takiej sytuacji łatwiej i szybciej jest zdecydować za nie. Jest to błędne przekonanie.

1. Na szczęście istnieją także dobre praktyki, które pokazują, jak można zorganizować proces konsultacji z dziećmi. Świetnym przykładem są funkcjonujące w wielu gminach i miastach Rady Młodzieżowe. Są to ciała doradcze dla samorządu (władz lokalnych), w skład których wchodzi przedstawiciele społeczności dzieci i młodzieży. Takie Rady nie są powoływane automatycznie, ktoś musi zainicjować jej powstanie: mogą to być uczniowie, opiekunowie bądź też przedstawiciele samorządu. Samorząd danej miejscowości musi wyrazić zgodę na funkcjonowanie takiej rady. Młodzieżowe Rady spotykają się cyklicznie, Młodzież ma możliwość wyrazić swoje zdanie na temat najważniejszych projektów podejmowanych przez miasto bądź zaprezentować swoje pomysły i projekty w obszarach, które ich dotyczą.

Młodzieżowe Rady nie są jedyną formą aktywnego uczestnictwa dzieci i młodzieży w życiu społecznym. Istnieją inne mechanizmy, które można wykorzystać, by zaangażować młodych ludzi. Najważniejsze jest przestrzeganie kilku podstawowych zasad:

- **PRZESTRZEŃ**
 - dzieci muszą mieć zapewnione bezpieczeństwo psychologiczne i poczucie, że ich zdanie faktycznie się liczy. Należy podjąć starania, aby dotrzeć do wszystkich dzieci, także najbardziej zmarginalizowanych.
- **GŁOS**
 - dzieci muszą być wspierane w wyrażaniu swoich poglądów. Potrzebują możliwości, czasu oraz informacji, które pozwolą im na sformułowanie własnych poglądów. Dzieci mogą wyrażać swoje opinie nie tylko na oczywiste tematy takie jak ochrona przed przemocą, edukacja, zabawa czy zdrowie, ale też na przykład na temat publicznego transportu, opieki społecznej, czy ochrony środowiska.
- **ODBIORCY**
 - kiedy dzieci wyrażają swoje poglądy, należy ich słuchać z szacunkiem. Muszą być pewne, że dorośli traktują je poważnie.
- **WPŁYW**
 - należy wziąć pod uwagę sugestie dzieci. Nie oznacza to, że każda ich propozycja musi zostać zrealizowana, ale każda powinna być rozważona.

UNICEF jako największa na świecie organizacja, która wszystkie swoje działania kieruje do dzieci, wspiera wszystkie inicjatywy, które w rozsądny i wartościowy motywują młodych ludzi do działania. UNICEF zawsze stara się wysłuchać opinii dzieci i brać je pod uwagę przy projektach, które realizuje.

Dobrym przykładem na to jest funkcjonujący od wielu lat projekt U-Report. U-Report to forma komunikacji z młodymi ludźmi, którą UNICEF pierwotnie wykorzystywał do kontaktu

z mieszkańcami krajów rozwijających się. Wybrane osoby otrzymywały prosty model telefonu komórkowego, który pozwalał na odbieranie i pisanie krótkich wiadomości tekstowych SMS. Mechanizm ten sprawdzał się w sytuacji powiadamiania o niebezpieczeństwie, np. nadchodzących deszczach czy zapowiadającym trzęsieniu ziemi. Wysyłanie wiadomości służyło także do informowania matek o trwającej kampanii szczepień dzieci, którą organizował UNICEF. Dzięki temu kobiety przekazywały sobie wiadomość, że mogą bezpłatnie zaszczepić swoje dziecko przeciwko groźnym chorobom i udawały się do najbliższego punktu szczepień. Dotarcie z tą informacją do najodleglejszych zakątków krajów rozwijających się w inny sposób byłoby niemożliwe..

Po wielu latach stosowania U-Report w krajach rozwijających się UNICEF zdecydował się wdrożyć mechanizm w krajach wysokorozwiniętych. Tu procedura jest bardzo podobna – młodzi ludzie otrzymują krótkie wiadomości drogą SMS. Jednak trochę inne jest zastosowanie tej platformy.

Jednym z krajów wysokorozwiniętych, który wdrożył U-Report jest Irlandia. Wszystkie działania w ramach tej inicjatywy nadzoruje UNICEF. Udział w programie jest dobrowolny i wymaga od młodego człowieka rejestracji na specjalnej platformie poprzez podanie numeru swojego telefonu i wypełnienie krótkiej ankiety z podstawowymi danymi. Ankiety są anonimowe, a zebrane dane służą wyłącznie do analizy statystycznej.

U-Report w Irlandii służy UNICEF do zbierania opinii młodych ludzi na różne tematy. Młodzież otrzymuje regularnie sms z pytaniem, na który należy odpowiedzieć w krótki sposób TAK/NIE bądź poprzez wybranie konkretnej odpowiedzi. W zależności jakiej odpowiedzi się udzieli przychodzi kolejna wiadomość z pytaniem, które ma na celu uszczegółowić podaną wcześniej odpowiedź bądź rozwinąć dany temat (pytania otwarte).

W ten sposób można dowiedzieć się co dzieci sądzą o aktualnych wydarzeniach społeczno-politycznych, jak postrzegają własną rolę w życiu społecznym, jaką mają wiedzę na dany temat, co je interesuje etc. Przykładowe pytanie wysłane do młodych ludzi w Irlandii w ciągu ostatnich kilku miesięcy to:

- Czy wiesz czym jest ubóstwo żywnościowe? Czy ubóstwo żywnościowe dotyczy kogoś z Twojego otoczenia? Co powinien zrobić rząd, by walczyć z ubóstwem żywnościowym?
- Czy młodzi ludzie piją alkohol? Czy akceptujesz spożywanie alkoholu przez młodzież? Czy spożywałeś alkohol w ciągu ostatniego miesiąca?

Wszystkie zebrane w ten sposób informacje UNICEF są anonimowe i nie mają na celu przyłapania młodych ludzi na działaniach niedozwolonych w ich wieku (np. pytanie o spożywanie alkoholu). Pytanie dzieci o te kwestie daje dorosłym szansę na zrozumienie problemów, jakie dotyczą najmłodszych, poznanie ich potrzeb i oczekiwań, a także opinii na wiele palących społecznie zagadnień. Informacje te UNICEF zbiera i wykorzystuje do przygotowywania programów i inicjatyw edukacyjno-społecznych dla dzieci, w odpowiedzi na zainteresowania młodych ludzi. Wiedza zebrana z U-Report pozwala także przygotować raporty, które UNICEF przedstawia np. władzom lokalnym i krajowym, które mają wpływ na kształtowanie polityki dotyczącej najmłodszych. Uwzględnienie głosu młodych ludzi w procesie stanowienia prawa o nich samych wydaje się najwłaściwszym sposobem realizacji Artykułu nr 12 Konwencji o prawach dziecka.

